

BERLINER BEITRÄGE ZUR SKANDINAVISTIK

Titel/
title: *Riddar S:t Jöran, Ett Quodlibet*

Autor(in)/
author: Stephan Michael Schröder

Kapitel/
chapter: »Förord«

In: Clas Livjin: *Riddar S:t Jöran, Ett Quodlibet*. Berlin: Freie Universität, 1993

ISBN: 3-927229-00-8

Reihe/
series: Berliner Beiträge zur Skandinavistik, Bd.2

ISSN: 0933-4009

Seiten/
pages: 3-10

Diesen Band gibt es weiterhin zu kaufen. This book can still be purchased.

© Copyright: Nordeuropa-Institut Berlin und Autoren.

© Copyright: Department for Northern European Studies Berlin and authors.

Clas Livijn
Riddar S:t Jöran

Berliner Beiträge zur Skandinavistik

Herausgegeben von
HARTMUT RÖHN
Freie Universität Berlin

Band 2

Clas Livijn
Riddar S:t Jöran

herausgegeben von
STEPHAN MICHAEL SCHRÖDER
(unter Mitwirkung von SUNE JOHANSSON)

Clas Livijn

Riddar S:t Jöran,
Ett Quodlibet

För första gången utgiven av

STEPHAN MICHAEL SCHRÖDER

(under medverkan av SUNE JOHANSSON)

Med utförliga litteraturhistoriska och textkritiska
kommentarer av

STEPHAN MICHAEL SCHRÖDER

och

BÖRJE RÄFTEGÅRD

Gedruckt mit Unterstützung der Schwedischen Akademie

Livijn, Clas:

Riddar S:t Jöran, Ett Quodlibet.

För första gången utgiven av Stephan Michael Schröder (under medverkan av Sune Johansson). Med utförliga litteraturhistoriska och textkritiska kommentarer av Stephan Michael Schröder och Börje Räftegård.

(Berliner Beiträge zur Skandinavistik; Bd. 2)

Berlin: Freie Universität Berlin, Fachbereich Germanistik/Skandinavistik, 1993.

Das Werk ist in allen seinen Teilen urheberrechtlich geschützt. Jede Verwertung ist ohne Zustimmung des Verlages unzulässig. Das gilt insbesondere für Vervielfältigungen, Übersetzungen, Mikroverfilmungen und elektronische Textverarbeitung, öffentlichen Vortrag sowie Übertragung durch Funk und Fernsehen.

1. Auflage 1993

©1993 beim Herausgeber des Bandes

Satz: Stephan Michael Schröder

Herstellung: Universitätsdruckerei, FU Berlin

Förord

Man kan onekligen fråga sig, varför den första utgåvan av en svensk roman från tidigt 1800-tal utkommer i en vetenskaplig serie i Berlin. Det är inte lätt att finna en anknytning mellan romanen och Berlin: på sin höjd kan man säga att klädmäklare Blommelins klagomål i romanen över att denna består av idel orimligheter som »äro knappt tänkbara i en Roman, så framt den icke är af Hoffman, eller imiterad efter honom» indirekt hänvisar till Berlin som ort för E T A Hoffmanns litterära skapande. En alltför sökt och knappast hållbar förbindelselänk kan man invända och väl inte ett tillräckligt skäl för att publicera Clas Livijns *Riddar S:t Jöran* i den nystartade serien *Berliner Beiträge zur Skandinavistik*.

Hur som helst: jag blev uppmärksam på romanmanuskripten för fyra år sedan, när jag började söka efter primärmaterial för min doktorsavhandling om det fantastiska i skandinavisk litteratur. Inte minst undersökningarna av den skandinaviska E T A Hoffmann-receptionen som impulsgivare för en inhemsk fantastisk tradition och genre (i fortsättningen tyvärr dömd till en undanskymd tillvaro), bringade i dagen mången intressant text, som på grund av en oförstående kritik länge hade legat mumifierad i litteraturhistoriens katakomber - eller, vilket var fallet med *Riddar S:t Jöran*, aldrig ens hade fått chansen att se dagens ljus. Orsakerna härtill är säkerligen av skiftande natur: först och främst naturligtvis Livijns eget återkallande av romanen från tryckpressarna, vidare de efterlämnade manuskriptens fragmentariska karaktär liksom (ty åtföljande) svårigheter med textkonstitueringen. Men framför allt, det är åtminstone mitt intryck, visste man länge inte vad man skulle göra med Livijns verk. Hans texter kunde man inte utan vidare föra fram som förelöpare till en realism som sedan det moderna genombrottet är mer eller mindre självklar i hela Skandinavien. Och de lät inte heller underordna sig den klara antinomin mellan realism och romantik. Så kom det sig att Livijns smala skönlitterära författarskap i mångt och mycket förblev ett främmande element i svensk litteratur och litteraturhistorieskrivning.

Just det sistnämnda visar varför det kanske ändå inte är en ren tillfällighet att *Riddar S:t Jöran* först publiceras i utlandet. I Skandinavien blir den skandinavistik som bedrivs utanför Skandinavien gränser ofta föga uppmärksammas, och det är knappast att undra på,

eftersom dess »naturliga« arbetsfält är förmedling av skandinavisk kultur i en främmande kulturmiljö. Men som återkopplingseffekt kan en annorlunda infallsvinkel mot bakgrund av avvikande erfarenheter och egna litterära traditioner (som t ex den kontinentaleuropeiska fantastiken) säkert också bidra med överraskningar och omvärderingar.

Men utan hjälp och ekonomiskt stöd utifrån, inte minst från svensk sida, hade denna bok inte varit möjlig. Ett forskningsstipendium från Christian-Albrechts-Universität i Kiel har jag använt till att i åtskilliga månader ägna mig åt detta projekt; detsamma gäller för ett fyra månaders stipendium från Svenska institutet, som bl a gjorde det möjligt för mig att gå igenom handskrifterna till *Riddar S:t Jöran* på Kungliga Biblioteket i Stockholm (ett tack till den alltid vänliga och hjälpsamma personalen på KB!). Det nödvändiga bidraget till tryckningskostnaderna slutligen har generöst ställts till förfogande av den i denna roman så skoningslöst smädade Svenska Akademien.

Att räkna upp alla dem som under årens lopp på det ideella planet bidragit till slutförandet av detta projekt genom givande diskussioner, hjälp med informationer och arbetsrum eller stöd på annat sätt är tyvärr omöjligt redan av utrymmesskal. Några vill jag ändå nämna vid namn: Katharina Allers, Bernhard Glienke, Jutta Hastenrath, Annegret Heitmann, Holger Kruse, Helmut Müssener, Hain Rebas, Nils Runeby, Jutta Voß och Debora Weber-Wulff. Till dem och de många icke nämnda: ett hjärtligt tack! Tore Wretö (Uppsala) var som medhjälpare alltför anspråkslös för att vilja se sitt namn på titelbladet. Han har varit en viktig diskussionspartner för mig och har genom att på nytt kontrollera tvivelaktiga läsningar i originalmanuskripten hjälpt till att avlägsna mångt fel. Börje Räftegård (Göteborg) var helt spontant beredd att skissera den litteratur- och samhällshistoriska kontexten, och Sune Johansson (f n Berlin) har hjälpt till med textkonstitueringen och korrekturläsningen samt översett mina bidrag till svenska. Även mina övriga ämneskolleger vid Freie Universität Berlin (seriens utgivare Hartmut Röhn, Andreas Vollmer, Bernd Henningsen, Reinhold Wulff, Julia Zernack) har genom mången hänvisning och en angenäm arbets- och diskussionsatmosfär på den skandinaviska institutionen verksamt bidragit till slutförandet av detta projekt.

Till sist två rent personliga tack: utan Uta Weberruß hade jag naturligtvis inte kunnat fullborda denna utgåva (hon är min mor och ville absolut komma med i förordet till en bok...). Och utan Nanette hade jag knappast orkat - även om hon för *Riddar S:t Jörans* skull så ofta fått avstå från mig.

Berlin-Friedenau i februari 1993

Stephan Michael Schröder

